

عنوان مقاله:

بررسی تصریح و پنهان سازی ایدئولوژی در روایت های رئالیسم سوسیالیستی

محل انتشار:

دوفصلنامه زبان شناسی و گویش های خراسان، دوره 15، شماره 1 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 35

نویسندگان:

زهره نیک سیر - دانشگاه مازندران

مریم درپر - دانشگاه کوثر بجنورد

خلاصه مقاله:

در متون مختلف، متغیرهای واژگانی و بلاغی نقش برجسته ای در جهت دارکردن محتوا، و انتقال صریح یا پوشیده ی ایدئولوژی دارند. در پژوهش حاضر، به منظور ارزیابی میزان صراحت یا پوشیده گویی نویسندگان، کارکرد چهار متغیر سبکی و گفتمان مدار «دشنام و دشواژگان»، «واژگان متعلق به گفتمان های خاص»، «نمادپردازی و تداعی معانی» و «تمثیل روایی» در تعدادی از روایت های رئالیسم سوسیالیستی فارسی، که در فاصله ی سال های ۱۳۲۰ - ۱۳۳۲ نوشته شده اند، در چارچوب سبک شناسی انتقادی مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج به دست آمده نشان می دهد که اگرچه همه ی نویسندگان آثار مورد نظر در پی انعکاس روح حاکم بر زمانه و مشروعیت بخشیدن به ستیز علیه سلطه بوده اند، اما در انتقال این ایدئولوژی به مخاطب به دو شیوه ی متفاوت عمل کرده اند؛ نویسندگان حزبی که در ارتباط مستقیم با حزب توده بوده و آثار روایی خود را به سفارش این حزب تولید کرده اند، تمایل چندانی به استفاده از شگردهای پنهان سازی ایدئولوژی از جمله نمادپردازی و تداعی معانی و همچنین تمثیل نداشته ، بیشتر با استفاده از منغیر سبکی کاربرد واژگان متعلق به گفتمان های خاص، به انتقال عریان ایدئولوژی مورد نظر پرداخته اند؛ این در حالی است که نویسندگان انتقادی و مستقل از حزب توده، با استفاده از شگردهای بلاغی نمادپردازی و تداعی معانی و نیز تمثیل، سعی در عمق بخشیدن به متن، پنهان سازی ایدئولوژی و القای ضمنی آن به مخاطب داشته، مخاطب را در نه در رویارویی با قدرت ساختاری و سرکوبگر حاکم بر جامعه، بلکه در تقابل با ارزش های حاکم و سلطه ی هژمونیک آن ها قرار داده اند.

کلمات کلیدی:

تصریح، پنهان سازی، ایدئولوژی، رئالیسم سوسیالیستی، سبک شناسی انتقادی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1801827>

